

HKO: obavijesti

siječanj – ožujak 2016.

Sektorski pristup HKO-a

U četvrtak, 14. siječnja 2015., u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta održana je **Radionica za predsjednike osnovanih sektorskih vijeća**.

Dosad su osnovana sljedeća sektorska vijeća:

- I. Poljoprivreda, prehrana i veterina
- II. Šumarstvo i drvna tehnologija
- VI. Strojstvo, brodogradnja i metalurgija
- VII. Elektrotehnika i računarstvo
- IX. Ekonomija i trgovina
- X. Turizam i ugostiteljstvo
- XI. Promet i logistika
- XXI. Odgoj, obrazovanje i sport

Na radionici su predsjednici izmijenili iskustva u dosadašnjem radu sektorskih vijeća te su, međusobno i s nacionalnom koordinatoricom sektorskih vijeća mr. sc. Anom Tecilazić-Goršić, raspravili o dosadašnjim izazovima, otvorenim pitanjima i daljnjim koracima u radu sektorskih vijeća.

U veljači i ožujku održano je sedam sjednica sektorskih vijeća. Sjednice su većim dijelom bile posvećene radu na zadatku koji je predstavljen svim sektorskim vijećima na njihovim konstituirajućim sjednicama, a tiče se oblikovanja prijedloga za promjene i unapređenja u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja (dalje u tekstu: NKZ).

Sektorsko vijeće I. Poljoprivreda, prehrana i veterina održalo je svoju 3. sjednicu 4. veljače 2016. u prostorijama Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Na sjednici je nastavljen rad na oblikovanju prijedloga za promjene i unapređenja u NKZ-u započet na prethodnoj sjednici. Kao uvod u raspravu predstavljeni su prijedlozi i pitanja proizašla iz procesa konzultacija s dodatnim stručnjacima iz pojedinih podsektora, koje su provedene u svrhu pribavljanja mišljenja širega kruga stručnjaka. Pribavljena mišljenja uzeta su u obzir pri daljnjoj raspravi, tijekom koje su izneseni novi prijedlozi za unapređenja u pojedinačnom popisu zanimanja u NKZ-u.

Treća sjednica Sektorskog vijeća I. Poljoprivreda, prehrana i veterina

U ovom broju:

Sektorski pristup HKO-a	1
Kreativni ljudski potencijali	4
Međunarodna perspektiva	5
Pioniri HKO-a	6
Unapređivanje kvalitete u visokom obrazovanju	6
Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih	12
Nove boje znanja	13
Projekt „Potpora radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a”	15

Sektorsko vijeće II. Šumarstvo i drvna tehnologija održalo je svoju 4. sjednicu 9. ožujka 2016. u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Na sjednici je, na temelju rasprave provedene na prethodnim sjednicama te dodatnog individualnog i zajedničkog rada članova, dovršena rasprava o pripadnosti zanimanja iz NKZ-a sektoru Šumarstvo i drvna tehnologija, a doneseni su i zaključci vezani uz potrebne promjene i unapređenja u popisu pojedinačnih zanimanja u NKZ-u.

Četvrta sjednica Sektorskog vijeća II. Šumarstvo i drvna tehnologija

Sektorsko vijeće VI. Strojarsvo, brodogradnja i metalurgija održalo je svoju 4. sjednicu 25. veljače 2016. u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Na sjednici je, na temelju pojedinačnih prijedloga članova sektorskih vijeća, započeta rasprava o pripadnosti pojedinačnih zanimanja iz NKZ-a sektoru Strojarsvo, brodogradnja i metalurgija, kao i o potrebnim promjenama i unapređenjima u popisu pojedinačnih zanimanja u NKZ-u.

Druga sjednica Sektorskog vijeća VI. Strojarsvo, brodogradnja i metalurgija

Sektorsko vijeće VII. Elektrotehnika i računarstvo održalo je svoju 2. sjednicu 15. veljače 2016. u prostorijama Agencije za odgoj i obrazovanje. Na sjednici je započeta rasprava o pripadnosti zanimanja iz NKZ-a sektoru Elektrotehnika i računarstvo te o prijedlozima za promjene i unapređenja u popisu pojedinačnih zanimanja u NKZ-u.

Druga sjednica Sektorskog vijeća VII. Elektrotehnika i računarstvo

Sektorsko vijeće XI. Promet i logistika održalo je svoju 2. sjednicu 17. veljače 2016., a 3. sjednicu 30. ožujka 2016., u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Na sjednicama je provedena rasprava i doneseni su zaključci o pripadnosti zanimanja iz NKZ-a sektoru Promet i logistika, kao i o potrebnim promjenama i unapređenjima u popisu pojedinačnih zanimanja u NKZ-u.

Druga sjednica Sektorskog vijeća XI. Promet i logistika

Sektorsko vijeće X. Turizam i ugostiteljstvo održalo je svoju 3. sjednicu u petak, 25. ožujka 2016., u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Na sjednici je, polazeći od prijedloga iznesenih na 2. sjednici i dodatnog rada članova, nastavljena i dovršena rasprava o pripadnosti zanimanja iz NKZ-a sektoru Turizam i ugostiteljstvo te o prijedlozima za promjene i unapređenja u popisu pojedinačnih zanimanja u NKZ-u.

Treća sjednica Sektorskog vijeća
X. Turizam i ugostiteljstvo

U Hotelu International u Zagrebu 15. i 16. ožujka 2016. održane su **radionice o vrednovanju standarda zanimanja i standarda kvalifikacija** namijenjene članovima sektorskih vijeća. Cilj radionica bio je, na temelju konkretnih prijedloga standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, liste kriterija za vrednovanje prijedloga standarda zanimanja i popisa elemenata za vrednovanje prijedloga standarda kvalifikacija, objasniti i približiti članovima sektorskih vijeća proces vrednovanja standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, kao jedne od temeljnih zadaća sektorskih vijeća. Na temelju predstavljenih kriterija i elemenata za vrednovanje, članovi sektorskih vijeća radeći u grupama vrednovali su prijedloge standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, pri čemu su kao primjeri dani prijedlozi standarda zanimanja i standarda kvalifikacija izrađeni u okviru IPA projekta *Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma* (2010. – 2012.), čiji je nositelj bila Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih. U grupnom radu sudjelovali su i predstavnici Ministarstva rada i mirovinskoga sustava i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, kao i predstavnici Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih koji su ujedno i članovi sektorskih vijeća, pružajući potporu sektorskim vijećima i usmjeravajući njihov rad.

Održavanje sjednica i radionica sektorskih vijeća omogućeno je u okviru provedbe projekta *Potpورا radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe*

HKO-a (sufinanciranog iz ESF-a), kojem je jedan od ciljeva potpora uspostavi i djelovanju sektorskih vijeća.

Radionice o vrednovanju standarda zanimanja
i standarda kvalifikacija

Kreativni ljudski potencijali

Tematske radne skupine NVRLJP-a

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta 10. veljače 2016. i 24. veljače 2016. održani su sastanci predsjednice Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala, prof. dr. sc. Ružice Beljo Lučić s voditeljima tematskih radnih skupina na kojima je izrađen **Nacrt okvirnog programa rada za 2016. godinu**.

Dogovoreno je da će Nacionalno vijeće u travnju organizirati **okrugli stol "Vještine budućnosti za razvoj hrvatskoga gospodarstva"**, na kojemu će se predstaviti Studija o projekcijama budućih potreba tržišta rada i zapošljavanja po djelatnostima u gospodarstvu Republike Hrvatske.

Sastanku je prethodio sastanak tematske radne skupine 3. Uklanjanje prepreka, održan 3. veljače 2016., koji je bio posvećen planiranju rada u 2016. godini. Članovi TRS-a grupirali su najznačajnije skupine prepreka, kao što su uklanjanje prepreka za kvalitetno izvođenje praktične nastave, odnosno učenja temeljenog na radu; poticanje izrade djelomičnih kvalifikacija u strukovnom obrazovanju, te prijedlog konceptualizacije ispitnih centara koji će pridonijeti trajnom osiguravanju kvalitete obrazovanja, posebno obrazovanja odraslih. Rad na uklanjanju navedenih prepreka pretočen je u aktivnosti koje su dio Nacrta okvirnog programa rada Nacionalnog vijeća u 2016. godini.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala

Trinaesta sjednica NVRLJP-a

Na sjednici su članovi Nacionalnog vijeća prihvatili Izvješće o koordinaciji sektorskih vijeća za 2015. godinu, potvrdili Zapisnik o elektroničkom glasanju o usvajanju Izvješća o radu NVRLJP-a za 2015. godinu i usvojili Okvirni program rada za 2016. godinu.

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) 10. ožujka 2016. održana je **13. sjednica Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala (NVRLJP-a)**.

Na temelju dostavljenih komentara voditelja i članova tematskih radnih skupina NVRLJP-a raspravljeno je Mišljenje NVRLJP-a o Nacrtu programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (2015.-2020.), koje će biti upućeno mjerodavnoj upravi MZOS-a.

Članovi Nacionalnog vijeća obaviješteni su o seminaru „Razvijanje budućih vještina u visokom obrazovanju“ koji je 25. i 26. veljače 2016. održan u Bruxellesu u okviru Radne skupine za modernizaciju visokog obrazovanja pri Europskoj komisiji.

Međunarodna perspektiva

Regionalna ERI SEE radionica

21. siječnja 2016. u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta održana je **regionalna radionica o automatskom priznavanju inozemnih visokoškolskih kvalifikacija koje su prošle postupak osiguravanja kvalitete**.

Radionica je održana u sklopu pripreme zajedničke regionalne prijave Erasmus+ projektnog prijedloga istomenog naziva – „**Automatsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija koje su prošle postupak osiguranja kvalitete (QUASAR)**“ te pod okriljem regionalne međunarodne organizacije **Obrazovno-reformska inicijativa za jugoistočnu Europu (ERI SEE)** uspostavljene 2005. godine međudržavnim sporazumom koji su potpisali ministri obrazovanja svih država jugoistočne Europe.

Međunarodna organizacija ERI SEE ima važnu ulogu u sklopu provedbe Strategije jugoistočne Europe 2020.,

regionalne inicijative za rast i povećanje konkurentnosti u sklopu strategije Europske unije Europa 2020. koju su usvojili ministri gospodarstva u studenome 2013. godine., a ERI SEE-u je povjerena uloga koordinatora aktivnosti iz područja obrazovanja.

Na radionici je sudjelovalo tridesetak predstavnika ministarstava obrazovanja, nacionalnih ureda za priznavanje inozemnih kvalifikacija (ENIC/NARIC mreža) i visokih učilišta iz osam država (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Kosovo, Makedonija, Moldavija, Slovenija), stručnjak iz Belgije (predstavnik Europskog registra osiguranja kvalitete - EQAR), kao i nekoliko predstavnika međunarodnih organizacija.

Razvoj nacionalnog registra kvalifikacija u Bugarskoj

U sklopu darovnice za razvoj nacionalnih kvalifikacijskih baza podataka i njihovo povezivanje s portalom *Learning Opportunities and Qualifications in Europe*, koji Europska komisija dodjeljuje nacionalnim koordinacijskim točkama (NCP) za povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom (EQF), **predstavnici bugarskog Ministarstva obrazovanja i znanosti**, Uprave za međunarodnu i EU suradnju, 15. siječnja 2016. posjetili su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Odjel za Hrvatski kvalifikacijski okvir.

Na sastanku su bugarskim predstavnicima predstavljene zakonodavni i institucionalni okvir te postignuti rezultati, kao i budući koraci u razvoju HKO-a, a osobito informacijskog sustava Registra HKO-a.

29. siječnja 2016. u Sofiji je održana **radionica „Razvoj nacionalnog registra kvalifikacija u Bugarskoj“ u organizaciji bugarske nacionalne koordinacijske točke za EQF**.

Na otvaranju radionice domaćini su predstavili trenutno stanje u razvoju nacionalnog registra kvalifikacija te buduće korake u njegovu povezivanju s portalom *Learning Opportunities and Qualifications in Europe*.

Predstavnici bugarskog NCP-ja, potaknuti visokom razinom kvalitete rada hrvatskog NCP-ja na razvoju Registra HKO-a, pozvali su predstavnika Odjela za Hrvatski kvalifikacijski okvir MZOS-a da izloži primjer dobre prakse na radionici.

Očekivani završetak razvoja bugarskog registra kvalifikacija i njegova povezivanja s portalom *Learning Opportunities and Qualifications in Europe* je prosinac 2016. godine. Na seminaru su bili prisutni i predstavnici bugarskog nacionalnog udruženja strukovnih nastavnika i učitelja, saveza sindikata u obrazovanju, predstavnika poslodavaca te akreditacijske agencije u visokom obrazovanju.

Pioniri HKO-a

Unapređenje kvalitete u visokom obrazovanju

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je, u okviru Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala 2007.-2013. Europskog socijalnog fonda, Prioriteta 3. *Unaprjeđenje ljudskog kapitala u obrazovanju, istraživanju i razvoju* Mjere 3.1. *Unaprjeđenje obrazovnog sustava*, objavilo Poziv na dostavu projektnih prijedloga *Unaprjeđivanje kvalitete u visokom obrazovanju uz primjenu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira*. Odobreno je 30 projekata čija je provedba započela u 2015. godini.

Intenzivna provedba projektnih aktivnosti na Veleučilištu u Rijeci

U okviru projekta **„Razvoj stručnog studija održivog agroturizma kroz Hrvatski kvalifikacijski okvir“**, čiji je nositelj Veleučilište u Rijeci, tijekom veljače 2016. godine održane su **radionice iz ciklusa edukacija nastavnika**. Radionice su bile usmjerene na usavršavanje engleskog jezika te na povećanje motivacije i odgovornosti.

Svrha ovih radionica je unapređenje nastavničkih kompetencija, podučavanja podučavatelja, te razvoj i primjena kompetencijskog pristupa koji u središte stavlja studente.

Obuhvaćeni su nastavnici koji će sudjelovati u izradi novog kurikulumu stručnog studija Održivi agroturizam.

6. studenoga 2015. na odsjeku u Pazinu Veleučilišta u Rijeci održan je **okrugli stol „Razvoj i proširenje djelatnosti poljoprivrednih gospodarstava i agroturizama – mogućnosti i izazovi“**. Poljoprivredna gospodarstva, dionici iz sektora agroturizma, znanstvenici, srednjoškolci i ostali zainteresirani dionici informirani su o projektu. Dionici su anketirani, a raspravljalo se o ključnim poslovima i kompetencijama u agroturizmu. Govorilo se i o mogućnostima, kao i izazovima pri proširenju postojeće djelatnosti na agroturizam.

Drugi **okrugli stol** pod nazivom **„Mogućnosti udruživanja i definiranje ključnih poslova u agroturizmu“** održan je na odsjeku u Pazinu Veleučilišta u Rijeci 3. ožujka 2016. Cilj ovog okruglog stola bio je istražiti mogućnos-

ti udruživanja agroturizama, razinu zainteresiranosti ključnih dionika te utvrditi postoji li realna potreba za takvim udruživanjem. Osim toga, pomoću fokusnih grupa nastojalo se definirati ključne poslove u agroturizmu iz područja poljoprivrede, turizma i ugostiteljstva, poslovanja i zakonodavstva kako bi se utvrdila ključna znanja, vještine i kompetencije koje bi inženjer održivog agroturizma trebao posjedovati po završetku studija.

21. ožujka 2016. članovi projektnog tima bili su na **stručnom izletu** u okviru kojeg su posjetili odabrane agroturizme u Istri. Cilj ovog stručnog izleta bio je steći uvid u ponudu pojedinih agroturizama i specifičnosti njihova poslovanja, kako bi se na temelju dobivenih informacija i doživljenog iskustva mogao izraditi što kvalitetniji studentski program. Ujedno se nastojala ispitati mogućnost održavanja praktične nastave i stručne prakse studenata budućeg stručnog studija Održivi agroturizam na uspješnim agroturizmima.

Privodi se kraju i **anketiranje ciljanih skupina** na projektu: obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, nastavnika, studenata i srednjoškolaca radi istraživanja tržišta i stavova o novom rastućem sektoru agroturizma. Za potrebe izrade standarda zanimanja za stručnog prvostupnika inženjera održivog agroturizma, prikupljaju se informacije prema metodologiji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o ključnim poslovima i kompetencijama u agroturizmu.

Više o projektu, ciljevima i aktivnostima može se pročitati na [mrežnim stranicama](#) projekta.

Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu definirao ključne poslove i aktivnosti za dva nova zanimanja

Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu nositelj je projekta pod nazivom „**Pomorski menadžment za 21. stoljeće - održiv i inteligentan razvoj obalnog područja kroz razvoj standarda zanimanja i standarda kvalifikacije u području Pomorskog menadžmenta te unapređenje istoime-noga sveučilišnoga diplomskog studija**“.

Pomorski fakultet organizirao je **dvije fokus grupe**.

Tematika prve fokus grupe, održane 15. siječnja 2016., odnosila se na standard zanimanja 7. razine - menadžer u marinama i nautičkom turizmu. Druga fokus grupa, za standard zanimanja koordinatora za trening i obrazovanje pomorskoga kadra, na 6. razini, održana je 22. siječnja 2016.

Uz projektne partnere sudjelovali su i ključni dionici iz pomorskog gospodarstva – poslodavci, koji su s projekt-nim partnerima analizirali i definirali ključne poslove, znanja i vještine, kao i same nazive novih zanimanja koja se razvijaju kroz ovaj projekt. Za ova nova zanimanja provedena je Anketa o standardu zanimanja.

9. veljače 2016. održana je **prva radionica Radne skupine za izradu standarda kvalifikacije** kao dio 2. elementa projekta pod nazivom Razvoj ishoda učenja. Kroz ovaj element nastavnici s Pomorskog fakulteta sudjelovat će u razvoju ishoda učenja i standarda kvalifikacija iz područja pomorskog menadžmenta. Tijekom veljače i ožujka kroz brojne pojedinačne sastanke sa sudionicima Radne skupine za izradu standarda kvalifikacija članovi užeg projektnog tima radili su na **razvijanju pojedinih ishoda učenja za nove kolegije** koji se planiraju razviti na diplomskom studiju Pomorskog menadžmenta. S obzirom na to da se paralelno radi i na modernizaciji postojećih

programa, održan je i niz pojedinačnih sastanaka u cilju **moderniziranja pojedinih kolegija**.

Pomorski fakultet je u sklopu projektnog elementa 4 - Uspostava metode projektnog poučavanja, te obavljanja studentske prakse uz razvoj klasterske komunikacijske mreže suradnika u području pomorskog menadžmenta 14. i 15. ožujka 2016. organizirao dvodnevnu **radionicu o umrežavanju i stvaranju klasterske mreže u kontekstu pomorskog menadžmenta**. Radionicu je vodio Krešimir Budiša, predstavnik Udruge B-4 za Hrvatsku, poljskog partnera na ovom projektu, te stručnjak za klustere i umrežavanje, a bila je namijenjena projekt-nim partnerima, nastavnicima i studentima Fakulteta.

Više o projektu možete pronaći na [web stranici](#) projekta.

Održan Projektni seminar projekta Stand4INFO

U okviru projektnog elementa Izrada standarda kvalifikacija projekta „**Stand4INFO - Razvoj visokoobrazovnih standarda zanimanja, standarda kvalifikacije i studijskih programa na osnovama Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u području informatike**“, 18. i 19. veljače 2016. u Tereštinama održan je **projektni seminar**.

U okviru projektnog seminara održana je i prezentacija dosad izrađenih standarda zanimanja (programski inženjer, arhitekt IKT sustava, aplikativni analitičar i poslovni analitičar). Projekt-nom seminaru je prisustvovalo tridesetak nastavnika, studenata i suradnika s partnerskih institucija. Nositelj projekta je Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu.

Više informacija o projektu možete naći na [mrežnim stranicama](#) projekta.

Cilj seminara bio je educiranje članova radnih grupa o metodologiji izrade standarda kvalifikacija.

Radionice o ishodima učenja na Tekstilno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

U sklopu projekta „Razvoj standarda kvalifikacija i preddiplomskih studijskih programa na Tekstilno-tehnološkom fakultetu“ u razdoblju od 19. siječnja do 18. veljače 2016. organizirano je **pet radionica za nastavnike**.

Radionice su bile posvećene ishodima učenja u kontekstu Europskoga i Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, definiranjem ishoda učenja za odabrane studijske programe i kolegije na Tekstilno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, metodama učenja i poučavanja za definiranje ishoda učenja, vrednovanjem i praćenjem rada studenata u skladu s definiranim ishodima učenja te evaluacijom i kontinuiranim unapređenjem kvalitete nastave.

Radionice su organizirane u suradnji s partnerom na projektu - Sveučilištem u Zagrebu, Centrom za obrazovanje nastavnika, i to u sklopu elementa projekta 4: Unaprjeđenje nastavničkih kompetencija. Glavni je cilj radionica educiranje nastavnika Fakulteta za pravilno definiranje ishoda učenja i njihovu primjenu.

U ponedjeljak, 29. veljače 2016., na Tekstilno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu održana je **izvanredna sjednica Fakultetskog vijeća** na kojoj se članove vijeća željelo dodatno upoznati s instrumentom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Cilj radionice bio je

prezentirati Hrvatski kvalifikacijski okvir i upoznati sve zainteresirane s dosadašnjim rezultatima na projektu te razviti diskusiju kako bi se izrada budućih standarda kvalifikacija na osnovu već predloženih standarda zanimanja razvila uz što manje poteškoća. Nakon uvodnog predavanja predstavnice Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta na temu unapređivanja kvalitete u visokom obrazovanju uz primjenu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, predstavljen je postupak anketiranja gospodarskih subjekata i analiza samih podataka/kompetencija dobivenih iz anketa. Uslijedilo je predstavljanje daljnjih koraka u izradi standarda kvalifikacija i obrazovnih programa.

Predavanje dr. sc. Borisa Jokića na temu „Cjelovita kurikularna reforma“

25. siječnja 2016. na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, u sklopu aktivnosti koje unutar projekta „**Standardi kvalifikacija i unapređivanje kvalitete studijskih programa odgajatelja i učitelja**“ provodi radna grupa za Rani i predškolski odgoj i obrazovanje, održano je **predavanje na temu "Cjelovita kurikularna reforma"**. Projekt provodi Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci u partnerstvu s Učiteljskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. Predavanje je održao dr. sc. Boris Jokić, voditelj Ekspertne radne skupine za provedbu Cjelovite kurikularne reforme.

Dr. sc. Boris Jokić predstavio je temeljna ishodišta na kojima se temelji reforma.

Između ostalog, naglasio je kako je završena prva dionica reforme koja se odnosi na izradu kurikularnih dokumenata, čemu slijede stručna i javna rasprava.

Za više informacija o projektu posjetite [web stranicu](#).

Intenzivan rad na prijedlogu standarda kvalifikacija u području visokog obrazovanja građevinskih inženjera

Intenzivan rad na izradi prijedloga standarda kvalifikacija nastavljen je u okviru projekta „Razvoj i primjena Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u području visokog obrazovanja građevinskih inženjera“.

Na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1. i 2. ciljem usklađivanja rezultata rada radnih skupina.

veljače 2016. održan je sastanak radnih skupina Geotehnika, Materijali i Organizacija i tehnologija građenja, koje su radile na prijedlogu dijela standarda kvalifikacije magistra inženjera građevinarstva. U Osijeku se 2. i 3. veljače 2016. sastala radna skupina Preddiplomski studij, koja je tijekom dvodnevnog rada pripremila prijedloge obveznih i izbornih skupova ishoda učenja i razradila ishode učenja po skupovima, Stručna praksa, čiji je zadatak definiranje održivog modela stručne prakse, te Nosive konstrukcije. U Rijeci je 8. veljače 2016. održan sastanak užeg projektnog tima s

Projektne aktivnosti usmjerene su i na održavanje radionica stručnog usavršavanja nastavnika. Na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci 15. veljače 2016. održana je radionica s ciljem unapređenja nastavničkih kompetencija u pogledu razvoja e-kolegija i primjene e-alata u obrazovanju i edukacije o osnovama e-učenja, instruktorskom dizajnu i osnovnoj razini rada u Moodle-u.

Detaljnije informacije dostupne su na [internetskim stranicama projekta](#).

Posjet proizvodnom pogonu tvrtke Cemex Hrvatska d.d.

U sklopu projekta "Razvoj visokoobrazovnih standarda zanimanja i standarda kvalifikacija za područje održive i zelene gradnje uz razvoj novog sveučilišnog diplomskog programa održive i zelene gradnje s naglaskom na mediteransko područje" predstavnici nositelja projekta, Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu, kao i predstavnici projektnih partnera, krajem 2015. godine posjetili su proizvodni pogon tvrtke Cemex Hrvatska d.d. - vodećeg proizvođača građevinskog materijala u Republici Hrvatskoj, a ujedno i projektnog partnera.

Posjećen je lokalitet u Solinu gdje se eksploatira sirovina, postrojenje u Kaštel Sućurcu gdje se sirovina obrađuje i pretvara u finalni proizvod, te Cemexova teretna luka za otpremu proizvoda. Na sastanku u sklopu posjeta predstavnici Cemexa upoznali su projektni tim s vlastitim potrebama za stručnjakom iz područja održive i zelene gradnje.

Dodatne informacije o projektu možete pronaći [ovdje](#).

Stručni projektni tim je posjetom stekao uvid u sofisticirane faze proizvodnje modernih građevinskih materijala, koje tvrtka primjenjuje u cilju postizanja visokih ekoloških standarda i održivog razvoja.

Javna prezentacija standarda zanimanja u kineziologiji i sportu

Kineziološki fakultet Sveučilišta u Splitu zajedno s partnerima provodi EU projekt "Razvoj standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i diplomskih studijskih programa u kineziologiji".

Javna prezentacija dosadašnjih rezultata pod nazivom „Standardi zanimanja u kineziologiji i sportu“ održala se 29. siječnja 2016. u Splitu. Prezentaciji su prisustvovala ciljne skupine, studenti, nastavnici i suradnici Kineziološkog fakulteta i poslodavci u području kineziologije kako bi se upoznali s potrebama tržišta rada sa zanimanjima u kineziologiji i sportu.

Projektni tim Kineziološkog fakulteta u Splitu izradio je prijedloge šest standarda zanimanja u području kineziologije i sporta, a kroz šest njenih primijenjenih područja: sportski trening, kondicijski trening, kineziološka edukacija, fitnes i zdravlje, kineziterapija i sportski menadžment.

Standardi zanimanja usklađeni su sa stvarnim potrebama tržišta rada koji egzistiraju na području cijele Republike Hrvatske. Nakon provedene Ankete o standardu zanimanja održano je šest fokus grupa unutar kojih su izrađeni prijedlozi standarda zanimanja, čiji su radni nazivi: profesor tjelesne i zdravstvene kulture, voditelj stručnog tima u odabranom sportu, koordinator kondicij-

ske pripreme, kinezioterapeut, specijalist zdravstvenog vježbanja, sportski menadžer.

U sljedećem elementu projekta izradit će se standardi kvalifikacija koji će odgovarati pojedinom standardu zanimanja.

Na javnoj prezentaciji sudjelovali su i predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Stanje i perspektive obrazovanja odraslih

Unutar aktivnosti projekta "Izrada standarda zanimanja i standarda kvalifikacije stručnjaka za obrazovanje odraslih" objavljen je **istraživački izvještaj Kompetencije nastavnika u obrazovanju odraslih – perspektiva tržišta rada**.

Izdavač je publikacije Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu kao nositelj projekta. Izvješće je dostupno na [mrežnoj stranici](#) projekta. Publikacija je nastala na temelju anketiranja 250 poslodavaca u sustavu

obrazovanja odraslih zbog dobivanja što relevantnijih pokazatelja putem kojih će biti moguće oblikovati standard zanimanja i standard kvalifikacije stručnjaka u obrazovanju odraslih i razraditi kurikulumske jezgre namijenjene stjecanju njihovih kompetencija. Uz metodologiju i ciljeve istraživanja, predstavljen je opis radnog mjesta nastavnika/predavača u sustavu obrazovanja odraslih, njihovi ključni poslovi i kompetencije, generičke vještine te obilježja radnog vremena.

21. i 22. siječnja 2016. u Splitu je održan **znanstveno-stručni kolokvij "Stanje i perspektive obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj"** na kojem je predstavljeno neformalno obrazovanje roditelja u području odrastanja i odgajanja pripadnika net generacija. Zaključak je skupa kako bi Hrvatski kvalifikacijski okvir trebao u budućnosti imati ključnu ulogu standardizirajući kvalifikacijsku osnovu za daljnji razvoj zanimanja, a da naročito pažnju treba usmjeriti na usklađivanje obrazovnih programa s potrebama tržišta. Neophodno je djelovati na jačanje strukovnih organizacija koje brinu o razvoju i profesionalizaciji sustava obrazovanja odraslih. Istaknuta je i važnost nadzora programa prije njihova odobravanja.

Aktivnosti u okviru projekta TARGET

Unutar projekta **"TARGET – Uspostava visokoobrazovnih standarda kvalifikacija i zanimanja u sektoru rudarstva, geologije i kemijske tehnologije"**, na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (RGNF) od 1. do 3. veljače 2016. održan je prvi dio **radionica o pisanju ishoda učenja i metodologiji izrade standarda kvalifikacija** za članove ekspertne radne skupine RGNF-a te članove ekspertne radne skupine Fakulteta kemijskog inženjersva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu (FKIT).

Od 8. do 12. veljače 2016. održana je petodnevna **radionica kao dio "Inicijalnog treninga"** s asistentima RGN-a i FKIT-a. Program "Inicijalni trening za stjecanje temeljnih nastavnčkih kompetencija" je standardni program koji provodi Centar za unapređenje nastavnčkih kompetencija Sveučilišta u Zagrebu te je usmjeren na usavršavanje, osposobljavanje te podizanje poučavačkih kapaciteta fakultetskog nastavnog osoblja.

Od 29. do 30. siječnja 2016. održana je **radionica "Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi"** za nastavnike ovih dvaju fakulteta, koje u centar stavljaju studente.

Pred kraj 2015. godine predstavnici RGN-a bili su u **studijskom posjetu Sveučilištu u Freibergu** te su se upoznali s radom Fakulteta geoznanosti, geoinženjerstva i rudarstva i posjetili rudnik srebra. Na studijskom posjetu Sveučilištu u Krakovu sudionici su se upoznali s ustrojem i programom Fakulteta za bušenje, naftu i plin kao jedinog fakulteta u Poljskoj koji obrazuje studente u ovom području na sve tri razine studija. Za vrijeme studijskog posjeta Sveučilištu u Leobenu obavljen je obilazak laboratorija za oplemenjivanje mineralnih sirovina, laboratorija za mehaniku stijena te laboratorija za geološka i mineralološka istraživanja. Predstavnici FKIT-a posjetili su u Kraljevini Nizozemskoj Tehničko sveučilište u Delftu i Sveučilište primijenjenih znanosti u Rotterdamu, na kojem je zastupljenije primijenjeno znanje.

Radionica o mogućnostima primjene HKO-a u ekonomiji i poslovnoj ekonomiji

19. veljače 2016. na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku održana je radionica o mogućnostima primjene HKO-a u ekonomiji i poslovnoj ekonomiji u okviru projekta **„Usvajanje načela HKO-a u visokoobrazovnim institucijama u polju ekonomija – ECONQUAL“**.

Nakon uvodne riječi izv. prof. dr. sc. Alena Hosta s Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, predstavnica Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta predstavila je ulogu HKO-a u osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju, a predstavnica Agencije za znanost i visoko obrazovanje govorila je o vanjskom osiguravanju kvalitete studijskih programa u HKO-u.

Na radionici su predstavljeni i trendovi u visokom obrazovanju te smjernice i preporuke za implementaciju HKO-a u visokoobrazovni prostor na području ekonomije i poslovne ekonomije.

Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je, u okviru Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala 2007.-2013. Europskog socijalnog fonda objavilo Poziv na dostavu projektnih prijedloga *Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih – faza II*. U 2015. godini donesena je Odluka o financiranju 25 projekata ukupnog iznosa bespovratnih sredstava 29 milijuna kuna.

U skladu s ciljevima Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala 2007. - 2013. Europskog socijalnog fonda te nacionalnim strateškim dokumentima i zakonodavstvom, ova dodjela bespovratnih sredstava treba doprinijeti relevantnosti i kvaliteti obrazovne ponude ustanova za obrazovanje odraslih s ciljem povećanja konkurentnosti odraslih polaznika na tržištu rada, mobilnosti i aktivnije uloge u društvu, uspostavljanja sustava osiguranja kvalitete u sustavu obrazovanja odraslih te boljeg usklađivanja s lokalnim/regionalnim potrebama.

Nositelji projekata i njihovi partneri moraju razviti barem jedan novi ili modernizirati postojeći program obrazovanja odraslih temeljen na analizama potreba, ishodima učenja, modernim metodama rada, kao i razvoju standarda kvalifikacija. Pored razvoja novih ili modernizacije postojećih programa, ustanove moraju osigurati razvoj i uspostavljanje sustava osiguranja kvalitete na razini ustanove, a imajući osobito na umu razvoj profesionalnih kapaciteta nastavnika u sustavu obrazovanja odraslih.

Opći cilj poziva bio je poboljšanje relevantnosti i kvalitete obrazovne ponude ustanova za obrazovanje odraslih te jačanje profesionalnih kapaciteta provoditelja obrazovanja odraslih kako bi se postiglo povećanje konkurentnosti polaznika na tržištu rada.

Specifični ciljevi poziva bili su razvoj standarda kvalifikacija i modernizacija postojećih i /ili razvoj novih obrazovnih programa temeljenih na ishodima učenja, uspostava trajnih oblika međusobne suradnje i suradnje s posloдавcima i lokalnim ili regionalnim zajednicama s ciljem razmjene dobre prakse, potreba i usklađenosti ponude i potražnje za bržu i kvalitetniju zapošljivost te razvoj novih i jačanje postojećih materijalnih i kadrovskih uvjeta za provođenje učenja temeljenog na kompetencijskim pristupu koje u središte stavlja polaznike.

Popis projekata može se pronaći [ovdje](#).

Održana radionica za korisnike projekata HR.3.1.19. Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih, faza II.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta organiziralo je 13. siječnja 2016. radionicu za korisnike projekata u sklopu poziva Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih.

Cilj radionice bio je predstaviti **Smjernice za izradu standarda zanimanja** i **Upute za izradu standarda kvalifikacija** korisnicima projekata koji će u sklopu projekata izraditi standarde zanimanja i standarde kvalifikacija i na temelju njih razviti nove ili unaprijediti postojeće programe obrazovanja odraslih.

U prvome dijelu radionice Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava predstavilo je metodologiju izrade standarda zanimanja koja polazi od Ankete o standardu zanimanja, glavnog instrumenta za istraživanje kompetencija koje poslodavci traže od svojih budućih djelatnika na radnome mjestu i u zanimanju kojem pripadaju. U izradi standarda zanimanja ključni su i podaci koji su dostupni na HKO portalu MRMS-a (trenutno u testnoj verziji). Portal sadrži relevantne podatke o hrvatskom tržištu rada prikupljene iz različitih izvora, nudi pregled kretanja zapošljivosti u 25 sektora HKO-a prema dobnoj, spolnoj i regionalnoj pripadnosti, prikazuje potražnju za sektorskim zanimanjima te osigurava pregled obrazovnih programa.

U drugome dijelu radionice Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta predstavilo je metodologiju izrade standarda kvalifikacija. Detaljnim tumačenjem uputa za izradu standarda kvalifikacija dane su upute korisnicima proje-

kata kako bi kvalitetno izradili standard kvalifikacije i podnijeli zahtjev za njegov upis u Registar Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO-a). Na početku su dana osnovna objašnjenja o tome što je standard kvalifikacije, čemu služi, tko ga izrađuje, a tko vrednuje te koje su posljedice standardizacije kvalifikacija. Zatim su uz obrazloženja bili opisani koraci u procesu izrade standarda kvalifikacije pri čemu je praćena struktura obrasca za podnošenje Zahtjeva za upis standarda kvalifikacije u Registar HKO-a.

Provedbena radionica za korisnike ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava u sklopu poziva HR.3.1.19. Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih, faza II., omogućena je u sklopu provedbe operativnoga programa Razvoj ljudskih potencijala 2007. - 2013. Europskog socijalnog fonda.

Novo boje znanja

20. siječnja 2016. **Posebno stručno povjerenstvo** za provedbu Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije i koordinaciju strategija i djelovanja na području obrazovanja i znanosti pri Uredu predsjednika Vlade RH održalo je sastanak na kojemu se prvenstveno razgovaralo o **statusu projekata vezanih uz područje predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja**.

Dr. sc. Petar Bezinović izvjestio je o intenzivnom radu na projektu „Ravnatelj: profesija i kvalifikacija, a ne funkcija“.

Cilj je ovog projekta profesionalizacija ravnateljskog poziva i izrada podloge za licenciranje ravnatelja, a rezultat će izradom standarda zanimanja i standarda kvalifikacije ravnatelja odgojno-obrazovnih ustanova. Što se tiče profesionalizacije učiteljskog zanimanja, istaknuo je kako je projekt izrade prijedloga nacionalnoga kompetencijskog standarda za učiteljsku profesiju temeljenog na HKO-u vodilo stručno povjerenstvo Nacionalnog vijeća za odgoj i obrazovanje pod vodstvom prof. dr. sc. Vlatke Domović. Treći projekt koji je spomenuo jest „Razvoj sustava vanjskog vrednovanja odgojno-obrazovnih ustanova“. Istaknuo je kako je vanjsko vrednovanje trenutno iznimno važno za provedbu i praćenje provedbe kurikularne reforme.

Ekspertna radna skupina za provođenje Cjelovite kurikularne reforme za rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje sudjelovala je s Agencijom za odgoj i obrazovanje u organizaciji **stručnog usavršavanja „Što donosi Cjelovita kurikularna reforma“**.

Stručno usavršavanje održalo se 5. siječnja 2015. u obliku webinara za osnovne i srednje škole putem Connect komunikacijskog i kolaboracijskog alata. Predavači su bili članovi Ekspertne radne skupine. Primljeno je više od 1000 pitanja, a na webinarima je ukupno prisustvovalo 1617 sudionika, što je najveći webinar ikad održan u Hrvatskoj.

U okviru Cjelovite kurikularne reforme, važan dio procesa izrade prijedloga kurikularnih dokumenata čine pojedinci konzultanti koji svojim iskustvom, znanjem i promišljanjem mogu unaprijediti dokumente na kojima rade, stoga je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS), na prijedlog Ekspertne radne skupine, 8. siječnja 2016. donijelo **Odluku o imenovanju konzultanata stručnih radnih skupina** kojom su uspostavljene savjetodavne skupine s jasno oblikovanim zadacima, okvirom i načinom rada.

Istog dana u MZOS-u je održan **prvi radni sastanak stručnih radnih skupina za izradu prijedloga predmetnih kurikuluma za nacionalne**

manjine. Prisustvovala su mu radne skupine za izradu prijedloga: Kurikuluma češkog jezika za osnovne i srednje škole s nastavom na češkom jeziku i pismu, Kurikuluma srpskog jezika za osnovne i srednje škole s nastavom na srpskom jeziku i ćirilničnom pismu, Kurikuluma talijanskog jezika za osnovne i srednje škole s nastavom na talijanskom jeziku i pismu, Kurikuluma predmeta Njegovanja češkog jezika i kulture u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske, Kurikuluma predmeta Njegovanja srpskog jezika i kulture u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske, Kurikuluma predmeta Njegovanja talijanskog jezika i kulture u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske, Kurikuluma predmeta Njegovanja jezika i kulture romske nacionalne manjine u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske.

S ciljem informiranja stručne i šire javnosti o načelima otvorenosti koje potiče kurikularna reforma, **objavljeni su metodološki priručnici** koje je pripremila Ekspertna radna skupina. Priručnike možete pronaći na mrežnoj stranici www.kurikulum.hr.

U MZOS-u je 16. veljače 2016. na tiskovnoj konferenciji predstavljeno prvih 20 prijedloga kurikularnih dokumenata. Više o planu i organizaciji stručne rasprave možete vidjeti na [stranicama Cjelovite kurikularne reforme](#).

Cjelovita kurikularna reforma proslavila je 1. veljače 2016. svoj prvi rođendan.

U protekloj su godini na njoj radila 436 člana stručnih radnih skupina (većinom djelatnika obrazovnog sustava RH) te 50 osoba iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih te Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja kao podrška Cjelovitoj kurikularnoj reformi.

U konzultantskom postupku sudjelovalo je 218 osoba iz svih dijelova društva. Održano je 647 fizičkih i stotine online sastanaka, kao i 400 predstavljanja Cjelovite kurikularne reforme. U predviđenom roku izrađeno je i 55 prijedloga kurikularnih dokumenata.

Sukladno planu aktivnosti Cjelovite kurikularne reforme, 14. ožujka 2016. počela je **stručna rasprava i javno savjetovanje o prijedlozima kurikularnih dokumenata**, koja traje do 1. svibnja 2016. Stručna rasprava namijenjena je prvenstveno stručnjacima u području odgoja i obrazovanja i stručnoj javnosti, a planirana je kao strukturirano stručno savjetovanje čija je svrha prikupiti kritičke primjedbe i prijedloge, analizirati ih i pripremiti za izradu druge inačice prijedloga kurikulumskih dokumenata.

U protekloj su godini na njoj radila 436 člana stručnih radnih skupina (većinom djelatnika obrazovnog sustava RH) te 50 osoba iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih te Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja kao podrška Cjelovitoj kurikularnoj reformi.

U konzultantskom postupku sudjelovalo je 218 osoba iz svih dijelova društva. Održano je 647 fizičkih i stotine online sastanaka, kao i 400 predstavljanja Cjelovite kurikularne reforme. U predviđenom roku izrađeno je i 55 prijedloga kurikularnih dokumenata.

U protekloj su godini na njoj radila 436 člana stručnih radnih skupina (većinom djelatnika obrazovnog sustava RH) te 50 osoba iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih te Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja kao podrška Cjelovitoj kurikularnoj reformi.

U konzultantskom postupku sudjelovalo je 218 osoba iz svih dijelova društva. Održano je 647 fizičkih i stotine online sastanaka, kao i 400 predstavljanja Cjelovite kurikularne reforme. U predviđenom roku izrađeno je i 55 prijedloga kurikularnih dokumenata.

U konzultantskom postupku sudjelovalo je 218 osoba iz svih dijelova društva. Održano je 647 fizičkih i stotine online sastanaka, kao i 400 predstavljanja Cjelovite kurikularne reforme. U predviđenom roku izrađeno je i 55 prijedloga kurikularnih dokumenata.

Projekt „Potpora radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a”

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta nositelj je projekta „Potpora radu HKO sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a” u iznosu od 1.917.000,00 kuna koji sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda (ESF-a) u iznosu od 85%. Projekt se provodi u sklopu Operativnog programa „Razvoj ljudskih potencijala” 2007. - 2013. u skladu s ciljevima prioritetne osi 3. Unaprjeđenje ljudskog kapitala u obrazovanju, istraživanju i razvoju, a provodit će se u trajanju od 15 mjeseci, odnosno u razdoblju između siječnja 2015. i travnja 2016. godine.

Cilj je projekta pružiti potporu uspostavi i djelovanju sektorskih vijeća te s njima povezanih drugih dionika

važnih za provedbu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, sukladno Zakonu o HKO-u. Također, projektom se namjerava pružiti potpora Agenciji za znanost i visoko obrazovanje u vrednovanju usklađenosti studijskih programa u odnosu na odgovarajuće standarde kvalifikacija te Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta u vrednovanju usklađenosti obrazovnih programa u odnosu na odgovarajuće standarde kvalifikacija iz Registra HKO-a.

Projektom će se šira javnost nastojati upoznati s razvojem HKO-a, njegovom svrhom i mogućnošću korištenja tokom obrazovanja, učenja i zapošljavanja.

U sljedećim HKO obavijestima čitajte o:

- Okruglom stolu u organizaciji Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta „Vještine budućnosti za razvoj hrvatskoga gospodarstva“, održanom 21. travnja 2016. u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta.
- Završnoj konferenciji „Potpora radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a“, održanoj 19. travnja 2016. godine u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta